

POSUDEK

Hejlíková, Kamila: Příčiny politické nestability v Kamerunu. Je Kamerun na cestě k etno - politickému konfliktu?

Autorka si zvolila velmi neotřelé a zajímavé téma, které není příliš běžné v české politologii, dokonce bych si dovolil konstatovat, že se jedná v určitém smyslu slova o průkopnickou diplomovou práci. Kamerun je jednou z nejzajímavějších zemí subsaharské Afriky, když prošla zajímavým koloniálním vývojem, nejdříve jako německá kolonie, později rozdělena mezi Velkou Británii a Francii, aby se pak po získání politické nezávislosti stala opět politicky sjednocenou, ale etnicky rozdělenou a bilingvní zemí. Předpoklad konfliktů je zde přímo zakotven v genetickém kódu historie a vzniku této země, nicméně (na rozdíl od jiných podobných afrických zemí) doposud v ní nedošlo k žádnému vážnějšímu občanskému nebo etnickému konfliktu. Země se nemůže zrovna pyšnit pozitivními hodnoceními kvality politického režimu, nicméně neexistenci otevřeného občanského konfliktu můžeme vždy vnímat velmi pozitivně.

Téma je podle mého názoru vybráno velmi vhodně, i když se mi hned při definování cílů v mysli vynořily otázky, zda zaměření jen na jednu (anglofonní skupinu) je dostatečné, aby se daly zodpovědět tak zásadní otázky budoucího vývoje země (hrozba občanského či etnického konfliktu). Vzhledem k tomu, že země je etnicky rozdělena do několika velkých etnických skupin, které jsou navíc ještě jazykově rozdělené, přičemž dosavadní politické elity prezentují jen jednu z nich (a ještě ne nejsilnější), k tomu je země částečně rozdělena i nábožensky (muslimský sever), musí mít (případný) budoucí konflikt jen charakter anglo vs. frankofonní část země? Jsou opravdu všechny ostatní dřímající konflikty zatlačeny do pozadí a nemohou vyvěrat v okamžiku otevřeného politického výbuchu? Samozřejmě si mohu představit vytvoření ze strany současných vládnoucích politických elit modelu tzv. společného nepřítel (anglofonní část), který může v daném okamžiku sjednotit i různorodou protivládní opozici z frankofonní části (ať již etnickou či etnicko-náboženskou).

Téma se mi zdá nosné, zajímavé a provokativní. Zkoumat předpoklady pro budoucí konflikt a hledat odpovědi je velmi zajímavým přístupem a předpokládá hlubokou znalost prostředí, odborné literatury a článků. To vše autorka více jak nadstandardně při zpracování této práce prokázala. V úvodu není příliš jednoznačně stanovené časové období výzkumu, ale sběr dat tento nedostatek nakonec stejně upřesnil. Celkové pojetí je na první pohled komplexní, ale jak jsem zmínil výše, nejsem si jistý, zda plně vystačí na věrohodné zodpovězení výzkumných otázek a hypotéz.

Jak napovídá název diplomové práce, autorka se rozhodla zkoumat a analyzovat příčiny a pozadí politické nestability v Kamerunu, které by mohly do budoucna vést k propuknutí ozbrojeného konfliktu či občanské války. Práce analyzuje příčiny vzniku etno - politických konfliktů, jejichž aktéři jsou vláda a její soupeři představující zájmy kulturních, etnických, náboženských nebo národnostních skupin. Hlavní výzkumné otázky autorka definovala následujícím způsobem: 1) Jaké jsou příčiny politické nestability v Kamerunu? 2) Je Kamerun na cestě k etno - politickému konfliktu? 3) Za jakých okolností společnost upadá do etno - politického konfliktu? 4) Jaké faktory určují intenzitu etno - politických konfliktů?

Teoreticko-metodologické zakotvení vychází z teorie křivd a chamtivosti Paula Colliera a Anke Hoefflerové, která vychází z předpokladu, že právě tyto dva modely mohou odhalit příčiny vypuknutí válek. Autorka se nakonec rozhodla jen pro model křivd (bohužel bez vysvětlení), který doplnila o tři další propojené teorie: teorie kolektivní akce Charlese Tillyho, teorie politické vzpoury Douga McAdama a teorie relativní deprivace Teda. R. Gurra. Jistě velmi zajímavý a inovativní přístup, který přinesl velmi zajímavé výsledky. V úvodu není příliš velká pozornost metodologii výzkumu (kapitola metodologie výzkumu spíše přísluší k vysvětlení práce

s jednotlivými teoriemi), ale ve své podstatě autorka pracuje s jedno-případovou studií a využívá klasických politologických metod.

Struktura práce je logická, jednotlivé kapitoly na sebe navazují a vytváří celistvý obraz komplikované situace v Kamerunu. Práce je skládá ze tří částí - teoretické, metodologické a analytické. V teoretické části autorka představila model etno - politického konfliktu a faktory, které ho určují. V metodologické části stanovila hypotézy a proměnné, charakterizovala předmět výzkumu a formy sběru dat pro následující analýzu.

Autorka si vybrala čtyři faktory etno - politického konfliktu. V první část analýzy se zaměřila na mobilizaci a konstrukci anglofonní kamerunské identity, pokračovala s charakterem identity, mobilizační strukturou a cíli anglofonního kamerunského odboje. V rámci první části analýzy pak autorka zkoumala vliv etnické a jazykové rozmanitosti na mobilizaci. V druhé část analýzy se pak autorka zaměřila na sociálně ekonomické prostředí anglofonních regionů a hodnotila kvalitu života lidí v Kamerunu.

V třetí části autorka analyzovala charakter anglofonního odboje, když zkoumala vznik, intenzitu a formy anglofonního odboje. Následně přiblížila vnější politické podmínky a represe, ve kterých anglofonní hnutí operují. Pozornost byla věnována i charakteru politického režimu v Kamerunu a analýze míry politických represí. V závěru pak autorka nastínila pravděpodobný vývoj situace v Kamerunu a definovala hlavní příčiny politické nestability a pokusila se vyhodnotit možnosti řešení konfliktu mírovou cestou.

Práce se zdroji je naprosto neuvěřitelná. Autorka pracovala s obrovským množstvím zahraniční literatury, články a databázemi. Výběr zdrojů je reprezentativní a zdá se být kompletní. Autorka disponuje výraznými argumentačními schopnostmi, je jí vlastní analytická a kritický přístup. Práce představuje určitý model přemýšlení autorky o daných jevech, který může vyplývat jen z dokonalé znalosti dané problematiky a znalosti odborné matérie.

Po formální stránce je magisterská práce v pořádku, je čtivá, stylisticky a gramaticky prakticky bezchybná. Celková úprava textu je na dobré úrovni (asi bych nekazil vizuální obraz nastavením tak velkých okrajů na jednotlivých stránkách, jen abych naplnil počet znaků na řádku).

Závěrem musím konstatovat, že jsem ještě nečetl tak vyspělou magisterskou práci, která si zaslouží dle mého názoru nejvyšší hodnocení a určitě překračuje výrazným způsobem všechny normy pro tento typ písemné práce, a proto ji doporučuji k obhajobě.

Doc. PhDr. Vlastimil Fiala, CSc.

Kréta, 15. srpna 2016